

Adam Płaczek

Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu

DOSKONALENIE ZAWODOWE POLICJANTÓW W ZAKRESIE UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY

Wprowadzenie

W czasie kilkunastoletniej pracy jako nauczyciel pierwszej pomocy spotykałem się z różnymi grupami społecznymi, w tym również z funkcjonariuszami porządku publicznego. Ponieważ wielokrotnie doświadczałem sytuacji, w których policjanci zgłaszali stałą potrzebę doskonalenia zawodowego w tej właśnie dziedzinie, sugerując nawet, jak często szkolenie takie powinno być powtarzane, postanowiłem podjąć próbę udzielenia odpowiedzi na pytanie, **czy funkcjonariusze policji są właściwie przygotowani (przygotowywani) do udzielania pierwszej pomocy.**

W dotychczasowym dorobku wiedzy pedagogicznej trudno odnaleźć odpowiedź na tak sformułowane pytanie, ponieważ wiedza, umiejętności, jak również nauka policjantów pierwszej pomocy nie była do tej pory przedmiotem badań. Istnieją jedynie cząstkowe opracowania dotyczące przygotowania funkcjonariuszy do udzielania pierwszej pomocy. Analizując obowiązujące w Polsce przepisy, trudno również – na ich podstawie – udzielić odpowiedzi na pytanie, jak często każdy obywatel, a przede wszystkim policjanci, których dotyczą rozważania w niniejszym opracowaniu, powinni uczestniczyć w tego typu szkoleniach. W mojej ocenie, jako nauczyciela pierwszej pomocy, uzyskanie odpowiedzi na postawione pytania mogłoby w przyszłości być wykorzystane w procesie doskonalenia zawodowego nie tylko policjantów. Zoptymalizowanie doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy służb publicznych w tej dziedzinie ma szansę wpłynąć bezpośrednio na podniesienie poziomu bezpieczeństwa obywateli w dwojakim wymiarze – jednostkowym i społecznym.

Przedmiot i cel prowadzonych rozważań

Policja to umundurowana i uzbrojona formacja służąca społeczeństwu i przeznaczona do ochrony ludzi oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego. Do podstawowych zadań policji należy między innymi ochrona życia i zdrowia ludzkiego oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra¹. Tak jak w większości grup zawodowych również w policji, w celu aktualizowania i pogłębiania wiedzy, prowadzone jest stale doskonalenie zawodowe. Analizując przepisy resortowe, można stwierdzić, że doskonalenie zawodowe policjantów to nabywanie, aktualizowanie, rozszerzanie oraz pogłębianie wiedzy i umiejętności zawodowych wymaganych przy wykonywaniu zadań i czynności służbowych². Z tychże przepisów wyłaniają się trzy rodzaje doskonalenia zawodowego, a mianowicie: doskonalenie zawodowe centralne – realizowane przez szkoły policyjne, doskonalenie lokalne – prowadzone przez poszczególne komórki organizacyjne oraz zewnętrzne – wykonywane przez podmioty pozapolicyjne.

Przedmiotem rozważań w niniejszym opracowaniu uczyniono umiejętności policjantów udzielania pierwszej pomocy i wiedzę na ten temat. Kwalifikacje nabywane i utrwalane są w czasie zajęć instruktażowych realizowanych zgodnie z programem doskonalenia zawodowego lokalnego policjantów.

Celem prowadzonych rozważań jest zdiagnozowanie efektywności realizowanych szkoleń i ocena, w jakim zakresie przygotowują policjantów do udzielania pierwszej pomocy osobom poszkodowanym.

Szkolenie prowadzone jest na podstawie planu i programu zajęć zatwierdzanych corocznie przez komendanta wojewódzkiego policji. W ramach doskonalenia zawodowego policjantów organizowane są zajęcia z pierwszej pomocy rozumianej jako

[...] zespół czynności podejmowanych w celu ratowania osoby w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego wykonywanych przez osobę znajdującą się w miejscu zdarzenia, w tym również z wykorzystaniem wyrobów medycznych i wyposażenia wyrobów medycznych, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 maja 2010 r. o wyrobach medycznych (Dz.U. Nr 107, poz. 679) oraz produktów leczniczych wydawanych bez przepisu lekarza dopuszczonych do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej³.

¹ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji (Dz.U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277 z późn. zm.) art. 1.

² Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 czerwca 2007 roku w sprawie szczegółowych warunków odbywania szkoleń zawodowych oraz doskonalenia zawodowego w Policji (Dz.U. Nr 126, poz. 877 z późn. zm.) § 49.

³ Ustawa z dnia 8 września 2006 roku o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U. Nr 191, poz. 1410 z późn. zm.) art. 3, pkt. 7.

W latach 2004-2009 kilkakrotnie modyfikowano program szkolenia oraz zmieniano sposób prowadzenia zajęć. Wprowadzane modyfikacje pozwoliły na wypracowanie takiego modelu doskonalenia zawodowego w dziedzinie pierwszej pomocy, który w proporcjonalnie krótkim czasie umożliwi policjantom nabycie lub utrwalenie wiedzy i umiejętności niezbędnych do ratowania życia ludzkiego. Należy podkreślić, że funkcjonariusze policji to osoby, na których spoczywa obowiązek prawnosłużbowy a także moralny udzielania pierwszej pomocy⁴. Zatem kompetencje w tej dziedzinie powinny być utrzymywane na najwyższym poziomie.

Doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy w udzielaniu pierwszej pomocy pełni funkcję renowacyjną, ponieważ każda osoba bezpośrednio po przyjęciu do służby w Policji odbywa szkolenie podstawowe⁵. W programie szkolenia przewidziane są zajęcia z pomocy. Odnowienie nabytych umiejętności jest niezmiernie trudnym przedsięwzięciem. Ta trudność polega na tym, że osoby uczestniczące w zajęciach kilka lub kilkanaście lat temu nauczone były sekwencji ratowniczych na podstawie międzynarodowych wytycznych i zaleceń towarzystw naukowych (Międzynarodowy Komitet ds. Resuscytacji, Europejska i Polska Rada Resuscytacji, Polskie Towarzystwo Medycyny Ratunkowej, Międzynarodowa Organizacja ITLS), co spowodowało zapamiętanie pewnych zachowań i nawyków w postępowaniu wobec osoby potrzebującej pomocy. Niemniej jednak rozwój medycyny, a w szczególności ratownictwa medycznego, przyczynił się do wprowadzenia korekt w międzynarodowych dyrektywach. Te z kolei stały się podstawą do zmiany w sposobach edukacji z pierwszej pomocy. Uwagi te dotyczą również policjantów, którzy wcześniej uczestniczyli w szkoleniach z pierwszej pomocy i posiadają pewne nawyki, pamiętają stare sekwencje ratownicze, utrudniające zrozumienie nowych zasad udzielania pierwszej pomocy⁶. Zapewne łatwiej byłoby nauczać nowych sposobów postępowania niż korygować wcześniej nabyte i utrwalone, które są niewłaściwymi, przestarzałymi nawykami⁷. Z tego względu nauczanie policjantów czynności dotyczących udzielania pierwszej pomocy jest czasem trudną, wielogodzinną pracą, nie zawsze kończącą się sukcesem dydaktycznym.

⁴ J. Grzeszczyk, E. Gąsiorowska, *Ocena funkcjonariuszy Policji w zakresie znajomości zasad udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej*, Szczytno 2005, s. 3.

⁵ J. Kuźma, *Doskonalenie*, [w:] *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, red. T. Pilch, Warszawa 2003, s. 772-773.

⁶ Niektórzy funkcjonariusze ostatnie szkolenie z pierwszej pomocy odbyli w 1991 r.

⁷ J.E. Karney, *Mechanizmy regulujące zachowania człowieka w sytuacjach normalnych i trudnych*, [w:] *Człowiek w sytuacji trudnej*, red. B. Hołyst, Warszawa 1991, s. 53.

Doskonalenie zawodowe z pierwszej pomocy – potrzeba czy obowiązek?

Analizując przepisy⁸ obowiązujące funkcjonariuszy policji, można z pewną łatwością stwierdzić, że ta grupa zawodowa jest szczególnie predysponowana do udzielania pierwszej pomocy. Przepisy te jednoznacznie nakazują policjantom udzielić pierwszej pomocy osobie poszkodowanej. Skoro więc istnieje obowiązek udzielania pierwszej pomocy, to dlaczego w przepisach resortowych brakuje informacji, jak często i czy w ogóle policjanci powinni doskonalić umiejętności udzielania pierwszej pomocy, uwzględniając również specyfikę danego rodzaju służby?⁹

Edukacja funkcjonariuszy porządku publicznego w tej dziedzinie, czyli w postępowaniu w sytuacji zagrożenia, jest niezmiernie ważna. Między innymi dlatego, że wielokrotnie zdarzają się sytuacje, iż to właśnie policjanci są pierwszymi osobami na miejscu wypadku drogowego lub innego zdarzenia. Posiadanie przez nich określonych umiejętności w takich sytuacjach może uratować ludzkie życie, zdrowie lub uchronić przed kalectwem. Przeprowadzone pod koniec lat 90. XX wieku badania w grupie funkcjonariuszy (n = 126) wykazały, że wśród policjantów skłonnych do udzielenia pomocy ludziom zagrożonym tylko niecałe 56% deklaroowało, że w takich sytuacjach potrafiloby działać sprawnie i skutecznie¹⁰. A zatem, czy każdy policjant, również ten, który corocznie uczestniczy w doskonaleniu zawodowym z pierwszej pomocy, potrafi prawidłowo postępować z osobą znajdującą się w stanie zagrożenia życia lub zdrowia? Czy policjant, który nigdy nie doskonalił swoich umiejętności w tej dziedzinie lub robił to kilka, bądź kilkanaście lat temu, będzie potrafił sprawnie działać na miejscu zdarzenia?

Pierwsza pomoc 2010 – szkolenie w nowej formule

Można uznać, że postawione pytania stały się przyczynkiem zmian w sposobie prowadzenia zajęć z pierwszej pomocy w opolskim garnizonie policji. Z początkiem 2010 roku rozpoczęto bowiem realizację programu doskonalenia zawodowego policjantów w nowej formie. Bazując na kilkuletnich doświadczeniach w organizowaniu i prowadzeniu zajęć doskonalących, został opracowany nowy program szkolenia

⁸ Ustawa o Policji, Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie sposobu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień Policji, Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie określenia przypadków oraz warunków i sposobów użycia przez policjantów środków przymusu bezpośredniego, Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków i sposobu postępowania przy użyciu broni palnej przez policjantów, Wytyczne Komendanta Głównego w sprawie postępowania policjantów na miejscu zdarzenia drogowego.

⁹ Policja składa się ze służby kryminalnej, prewencyjnej oraz wspomagającej (art. 4 ustawy o Policji).

¹⁰ R.M. Kalina, R.J. Kałużny, *Działanie człowieka w sytuacjach zagrożeń*, Płock 2002, s. 74-75.

z pierwszej pomocy, do stworzenia którego wspierano się teoretycznymi przemyśleniami i wynikami badań praktyków dotyczących edukowania człowieka do funkcjonowania w sytuacjach trudnych. Myślą przewodnią w trakcie prac nad nowym programem było zaproponowanie takich metod i form szkolenia, które szybko i skutecznie pozwoliłyby wyedukować funkcjonariuszy, ale także przekonać ich, że warto doskonalić umiejętności ratowania życia drugiego człowieka, przywołując słowa z Talmudu – „Kto ratuje jedno życie, jakby cały świat ratował”.

Uwzględniając stanowisko Międzynarodowego Komitetu ds. Resuscytacji (ILCOR)¹¹ oraz zalecenia towarzystw naukowych zajmujących się udzielaniem pierwszej pomocy, do przygotowania programu oraz przeprowadzenia cyklu szkoleń z pierwszej pomocy w 2010 roku wytypowano instruktora o wykształceniu pedagogicznym. Instruktora, który oprócz tego, że jest pedagogiem, ma doświadczenie w nauczaniu pierwszej pomocy, ale również jest policjantem. Nowy program szkolenia obejmuje tematykę określoną w przepisach resortowych¹² i realizowany był w liczbie 8 godzin zajęć lekcyjnych. Tych 8 godzin podzielono na test wstępny trwający 20 minut, zajęcia teoretyczne – 45 minut oraz zajęcia praktyczne – 295 minut (w tym egzamin końcowy). W pierwszej części szkolenia uczestnicy poddawani byli badaniu (Test PP-2010), po przeprowadzeniu którego odbywał się wykład dotyczący zagadnień bezpieczeństwa na miejscu zdarzenia, podstaw anatomii i fizjologii człowieka oraz zasad wykonywania podstawowych zabiegów resuscytacyjnych u osób dorosłych i dzieci¹³. W dalszej kolejności odbywały się zajęcia praktyczne, w których każdy z uczestników losował założenie do ćwiczeń spośród przygotowanych 20 scenariuszy. Opracowane scenariusze przedstawiały sytuacje, w której mogą znaleźć się policjanci w trakcie wykonywania czynności służbowych. Po zapoznaniu się z założeniem każdy funkcjonariusz przystępował do udzielenia pierwszej pomocy, wykorzystując do tego sprzęt, wyposażenie i materiały opatrunkowe, które posiada podczas pełnienia służby na zajmowanym stanowisku.

Ćwiczenia w formie zajęć symulacyjnych realizowane na podstawie scenariuszy odbywały się na fantomie z wykorzystaniem profesjonalnego zestawu do pozoracji obrażeń ciała. Po zakończonym ćwiczeniu następowało omówienie popełnionych przez policjanta błędów oraz pokaz prawidłowej sekwencji ratowniczej. W końcowej części szkolenia (po wylosowaniu założenia – sytuacji wymagającej udzielenia pierwszej pomocy), każdy z funkcjonariuszy przystępował do egzaminu praktyczne-

¹¹ D.A. Chamberlain, M.F. Hazinski, *Edukacja w Resuscytacji. Stanowisko International Liaison Committee on Resuscitation (ILCOR)*, „Anestezjologia i Intensywna Terapia” 2004, t. 36, s. 55-71.

¹² Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministra Obrony Narodowej z dnia 12 grudnia 2008 roku w sprawie szkoleń w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy (Dz.U. Nr 229, poz. 1537).

¹³ Zob. Wytyczne 2005 Resuscytacji Krążeniowo-Oddechowej, Kraków 2005.

go, którego celem było sprawdzenie nabytych umiejętności (wyniki badań w trakcie opracowywania). Na zakończenie szkolenia powtarzano zagadnienia przekazywane w jego ramach oraz omawiano najczęściej popełniane błędy podczas udzielania pierwszej pomocy.

Stan wiedzy funkcjonariuszy na temat pierwszej pomocy na podstawie badań

Realizując program szkolenia w nowej formule, który uwzględniał również przeprowadzenie w trakcie szkolenia badania Testem PP-2010, na kilka dni przed planowanymi zajęciami jako prowadzący zwracałem się z prośbą do lokalnego organizatora doskonalenia zawodowego (wyznaczone osoby w poszczególnych jednostkach) o to, aby:

- uczestnicy szkolenia nie pełnili służby w godzinach nocnych, poprzedzających szkolenie oraz w trakcie jego realizacji nie byli kierowani do innych czynności służbowych;
- pomieszczenie, w którym ma być przeprowadzone szkolenie, miało odpowiednie warunki pod względem technicznym (stoliki, krzesła, oświetlenie).

Przed przystąpieniem do rozwiązywania testu policjantów zapoznano z celem, jakiego mają służyć badania – określenie posiadanej przez funkcjonariuszy wiedzy dotyczącej pierwszej pomocy, a także zapewniono ich o anonimowości. Wszystkim funkcjonariuszom uczestniczącym w badaniu odczytano instrukcję oraz poproszono o zadawanie pytań w razie wątpliwości, jeżeli takowe nasunęłyby się po zapoznaniu z nią. Badanie mające na celu określenie wiedzy policjantów dotyczącej pierwszej pomocy przeprowadzone zostało narzędziem badawczym Test PP-2010. Test ten został przeze mnie przygotowany na podstawie programu szkolenia zawodowego podstawowego w policji, zebranej dokumentacji opisującej przypadki, w których policjanci udzielali pierwszej pomocy oraz literatury naukowej. W trakcie przygotowywania narzędzia badawczego mającego pomóc postawić diagnozę, czyli ocenić przygotowanie funkcjonariuszy do udzielania pierwszej pomocy, poza opracowaniami *stricte* medycznymi, wykorzystano również prace naukowe na temat metod i technik badań pedagogicznych¹⁴. Przeprowadzone procedury walidacyjne pozwalają na stwierdzenie, że Test PP-2010 spełnia wymogi stawiane tego typu narzędziom badawczym¹⁵. Składa się on z 15 pytań (z 5 zagadnień), a czas przeznaczony na udzielenie odpowiedzi wynosi 20 minut. Do każdego z twierdzeń (pytań) zaproponowano 4 możliwe rozwiązania, wśród których znalazły się rozwiązania fałszywe,

¹⁴ M. Łobocki, *Metody i techniki badań pedagogicznych*, Kraków 2009, s. 146-147.

¹⁵ R.M. Kalina, R.J. Kałużny, *op. cit.*, s. 56-66.

częściowo prawdziwe i tylko jedno prawdziwe. Pytania postawione w metryczce dotyczyły płci, wieku, stażu zawodowego, rodzaju i charakteru służby, wykształcenia, korpusu osobowego, uczestnictwa w szkoleniu z pierwszej pomocy oraz liczby przypadków udzielenia pierwszej pomocy w okresie ostatnich 12 miesięcy. Pozwoliły one na porównanie respondentów pod względem odrębności oraz cech wspólnych. Badanie Testem PP-2010 (dotyczącym pięciu zagadnień: zasady bezpieczeństwa na miejscu zdarzenia, elementy anatomii i fizjologii człowieka, resuscytacja krążeniowo-oddechowa, urazy oraz stany zagrożenia życia) miało na celu określenie wiedzy funkcjonariuszy dotyczącej pierwszej pomocy.

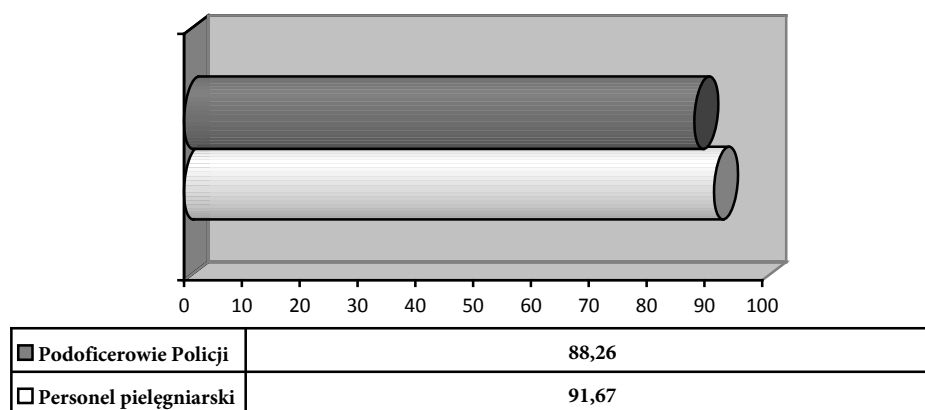
Prezentowane poniżej wyniki to część wyników badań przeprowadzonych w 2010 roku. Dotyczą one funkcjonariuszy ($n = 88$) z korpusu podoficerów policji¹⁶ – 10 kobiet i 78 mężczyzn. Średnia wieku dla badanej grupy wyniosła 35,7 lat, z czego najstarsza osoba badana miała 49 lat, najmłodsza zaś – 24 lata. Średni staż służby w badanej grupie wyniósł 13 lat, z czego najdłuższy – 30 lat, najkrótszy zaś – rok. Poziom wykształcenia respondentów (wyższe, średnie) rozłożył się w badanej grupie równomiernie (po 50%). Większość badanych, bo 60,2%, deklarowało, że wcześniej odbyło szkolenie z pierwszej pomocy, a 21,4% osób ujawniło, że w ostatnich 12 miesiącach udzielało pierwszej pomocy.

Badanie przeprowadzono również na grupie porównawczej ($n = 28$), którą był personel pielęgniarstwa z województwa opolskiego. W tej grupie kobiety stanowiły 85,7% ogółu badanych. Średnia wieku dla grupy porównawczej wyniosła 34,8 lat, z czego najstarsza osoba miała 50 lat, najmłodsza zaś – 24 lata. Średni staż pracy zawodowej w badanej grupie porównawczej wyniósł 12,3 roku, z czego najdłuższy 30 lat, najkrótszy zaś – rok. Poziom wykształcenia (wyższe, średnie) w badanej grupie rozłożył się równomiernie (po 50%). W grupie porównawczej 46,2% badanych deklarowało, że wcześniej odbyło szkolenie z pierwszej pomocy.

Ponieważ Test PP-2010 składał się z 15 pytań (z 5 problemów) w analizie wyników uwzględniono również ten podział. Poprawne odpowiedzi na pytania dotyczące bezpieczeństwa na miejscu zdarzenia udzieliło 88,26% policjantów i 91,67% respondentów personelu pielęgniarstwa (ryc. 1). Analizując osiągnięte przez policjantów wyniki dotyczące zagadnień bezpieczeństwa miejsca zdarzenia (bezpieczeństwo własne, uszkodzonego oraz miejsca zdarzenia), należy stwierdzić, że ponad 88% potrafiłoby prawidłowo zabezpieczyć miejsce zdarzenia a także zapewnić bezpieczeństwo uszkodzonego i osób postronnych. Bezpieczeństwo jest najważniejszym elementem działań w każdej sytuacji zagrożenia, bez zapewnienia którego nie powinny być wykonywane jakiegokolwiek czynności względem osoby potrzebującej

¹⁶ Korpus podoficerów policji to funkcjonariusze w stopniu sierżanta, starszego sierżanta i sierżanta sztabowego.

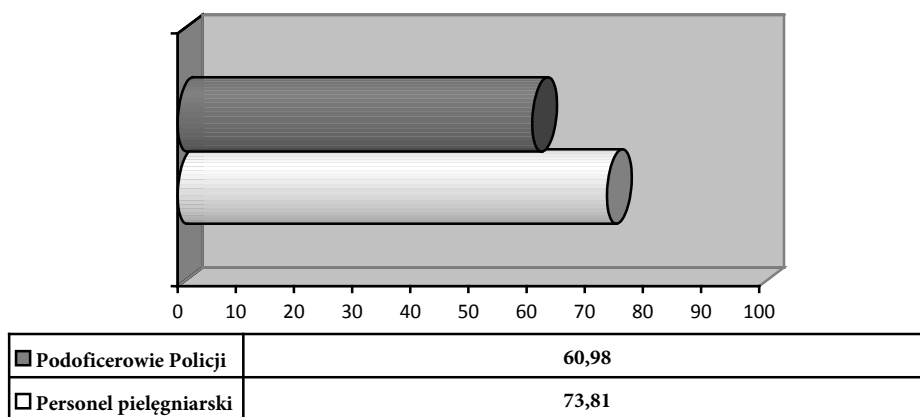
pomocy. Proporcjonalnie nieco więcej poprawnych odpowiedzi (prawie 92%) udzielił badany personel pielęgniarski. Na podstawie analizy odpowiedzi można stwierdzić, że podoficerowie policji są właściwie przygotowywani (przygotowani) do zabezpieczenia miejsca zdarzenia.

Ryc. 1. Struktura wiedzy dotyczącej pierwszej pomocy
– bezpieczeństwo miejsca zdarzenia

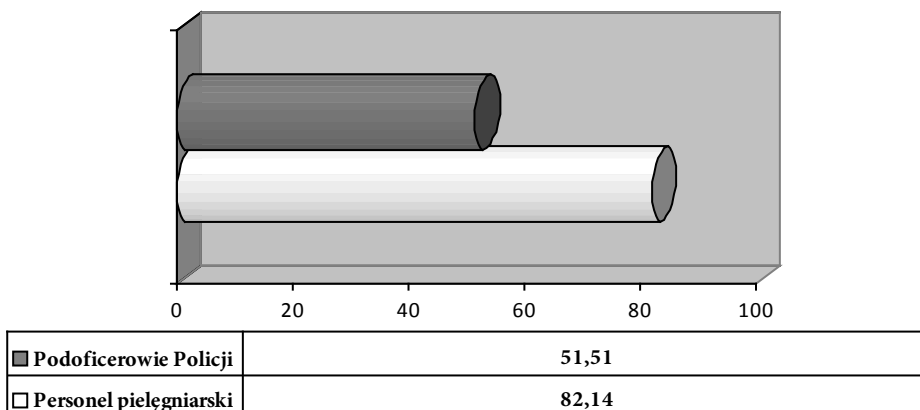
Prawidłowych odpowiedzi na pytania dotyczące anatomii i fizjologii człowieka udzieliło 60,98% policjantów oraz 73,81% personelu pielęgniarskiego (ryc. 2). Analizując osiągnięte przez policjantów wyniki dotyczącego tego zagadnienia, należy stwierdzić, że niecałe 61% badanych posiada podstawową wiedzę na temat funkcjonowania organizmu człowieka. Dużo więcej poprawnych odpowiedzi udzielił badany personel pielęgniarski (ponad 73%).

Na podstawie analizy liczby poprawnych odpowiedzi należy stwierdzić, że zbyt mała grupa funkcjonariuszy policji ma niezbędną wiedzę na temat anatomii i fizjologii człowieka. Skoro tak nieliczny odsetek badanych potrafi odpowiedzieć na pytanie, jak często dorosły, zdrowy człowiek oddycha, to zapewne osoby z tej grupy nie będą potrafiły rozpoznać momentu, w którym poszkodowany zacznie „źle, gorzej lub w ogóle przestać oddychać”. Znajomość podstawowych parametrów życiowych przekłada się niewątpliwie na umiejętność rozpoznania stanu zagrożenia życia i rozpoczęcia udzielania pomocy osobie potrzebującej.

Ryc. 2. Struktura wiedzy dotyczącej pierwszej pomocy – anatomia i fizjologia człowieka

Trzecie zagadnienie w Teście PP-2010 dotyczyło umiejętności prowadzenia resuscytacji krążeniowo-oddechowej¹⁷. Poprawne odpowiedzi na pytania dotyczące resuscytacji krążeniowo-oddechowej udzieliło 51,51% badanych podoficerów policji oraz 82,14% respondentów z grupy personelu pielęgniarskiego (ryc. 3). Analizując

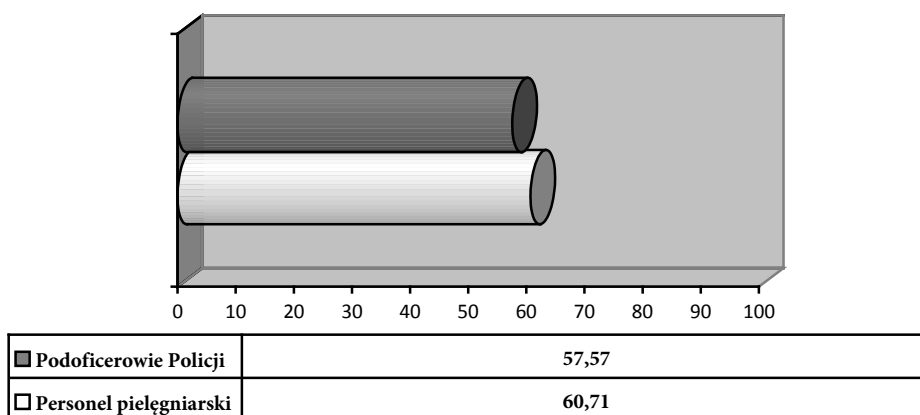

Ryc. 3. Struktura wiedzy dotyczącej pierwszej pomocy – resuscytacja krążeniowo-oddechowa

¹⁷ Zespół zabiegów, których zadaniem lub skutkiem jest przywrócenie podstawowych funkcji życiowych, tj. co najmniej krążenia krwi i oddychania.

osiągnięte przez funkcjonariuszy wyniki, należy stwierdzić, że nieco ponad 50% podoficerów policji potrafi prawidłowo prowadzić czynności ratujące życie u osoby, u której doszło do zatrzymania akcji serca. Można więc wywnioskować, że tylko co drugi funkcjonariusz z grupy badawczej będzie potrafił pomóc osobie, która utraciła podstawowe funkcje życiowe. Warto w tym miejscu zauważyć, że w grupie porównawczej ponad 82% badanych potrafi prawidłowo wykonywać zabiegi ratujące życie.

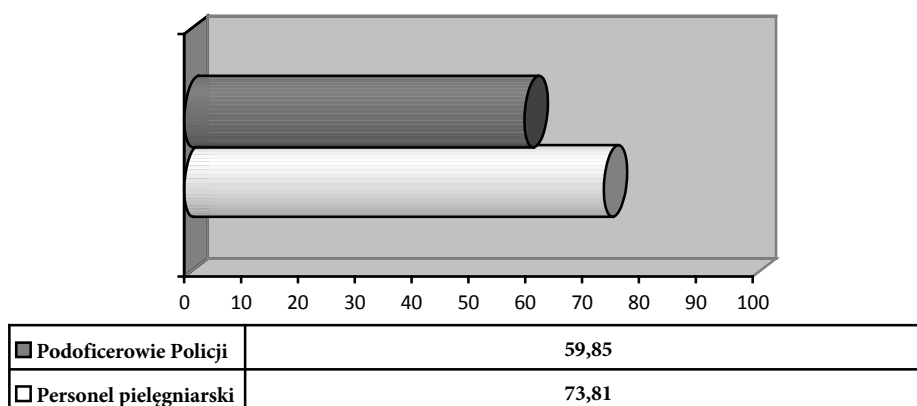
Poprawne odpowiedzi na pytania dotyczące postępowania w urazach udzieliło 57,57% policjantów i 60,61% badanych z grupy porównawczej (ryc. 4). Analizując osiągnięte przez funkcjonariuszy wyniki, należy stwierdzić, że zasady postępowania z osobą, która doznała urazu zna prawie 58% badanych policjantów i blisko 61% osób z grupy porównawczej personelu pielęgniarskiego. Na podstawie analizy wyników można stwierdzić, że przedstawione grupy zawodowe (policjanci i personel pielęgniarski) nie są najlepiej przygotowane do udzielania pomocy poszkodowanym, którzy doznali obrażeń ciała i urazów.

Ryc. 4. Struktura wiedzy dotyczącej pierwszej pomocy
– postępowanie w urazach

Poprawne odpowiedzi na pytania dotyczące postępowania w stanach zagrożenia życia (nieurazowego) udzieliło 59,85% podoficerów oraz 73,81% respondentów z grupy porównawczej (ryc. 5). Analizując uzyskane wyniki, należy stwierdzić, że prawidłowo postępować w przypadku niesienia pomocy osobie w stanie zagrożenia lub pogorszenia zdrowia potrafi prawie 60% badanych podoficerów oraz blisko 74% personelu pielęgniarskiego. W Teście PP-2010 zagadnienie piąte dotyczyło postę-

powania podczas ataku epilepsji, omdlenia oraz postępowania z nieprzytomnym, czyli takich sytuacji, które najczęściej zdarzają się w pracy policjantów. Niestety osiągnięty wynik nie pozwala na stwierdzenie, że policjanci są właściwie przygotowani do działania w tych trudnych przypadkach.

Ryc. 5. Struktura wiedzy dotyczącej pierwszej pomocy – postępowanie w stanach zagrożenia życia

Podsumowanie

Potrzeba niesienia pomocy w sytuacji zagrożenia może dotyczyć każdego człowieka. Wielu spośród obywateli naszego społeczeństwa twierdzi, że to właśnie policjanci potrafią właściwie postępować w każdej sytuacji. Potwierdzają to badania dotyczące społecznego zaufania do policji oraz przypadki, w których funkcjonariusze proszeni są o pomoc w rozmaitych sprawach¹⁸. Coraz częściej zdarzają się sytuacje, w których funkcjonariusze porządku publicznego, czasami pod presją, muszą natychmiast reagować na sytuacje zagrożenia. Przedstawione wyniki nie są zadowalające, zatem czy po szkoleniu przeprowadzonym w nowej formie policjanci będą lepiej przygotowani (przygotowywani) do udzielania pierwszej pomocy? Z uwagi na nadal trwający cykl szkoleniowy oraz badania w niniejszym opracowaniu przedstawiono wyłącznie analizę porównawczą dwóch grup (podoficerów policji i personelu pielęgniarskiego).

¹⁸ We wrześniu 2010 r. 71% ankietowanych przez CBOS miało dobrą opinię na temat funkcjonowania policji.

Bardziej wyczerpująca odpowiedź na postawione we wstępie pytania możliwa będzie dopiero po przeprowadzeniu, w pewnych odstępach czasu, kolejnych badań oraz poddaniu ich wyników gruntownej analizie. Jednak najważniejszym wykładnikiem oceny skuteczności edukacji policjantów w dziedzinie pierwszej pomocy, będzie ich zachowanie w realnej sytuacji wymagającej wykorzystania nabytych umiejętności ratowania życia ludzkiego.

Policemen's Professional Development in Providing First Aid

Summary

Considering their moral, legal and official obligations, police officers are required to provide first aid to the needy. The article answers the question whether police officers are (being) properly trained to fulfill this task. Moreover, the author presents his self-invented method of teaching life-saving techniques. The studies presented in the paper were conducted using the knowledge test (PP-2010) with policemen of the Opole garrison as the subjects. The results, which have been related to the 88 non-commissioned officers selected from the surveyed group, have proved to be unsatisfactory. Yet, the author points out that it is just a part of ongoing studies, which may prove successful when the policemen will have a chance to put their newly acquired skills into practice.

Key words: police, professional development, first aid, policeman